

Evropské soutěžní právo II.

Michal PETR

I. Dominantní postavení

- Čl. 102 SFEU
- Dominant disponuje podstatnou tržní silou (*significant market power*)
- ... tedy není vystaven tržním tlakům (*competitive constraints*)
- ... a tak dokáže zvýšit na delší dobu ceny nad tržní úroveň

1. Analýza tržní síly

Dominantní postavení se odvozuje od *tržní síly*

- tržní podíl
- překážky vstupu na trh (faktické i právní)
- postavení odběratelů (*buyer power*)
- hospodářská a finanční síla
- stupeň vertikální integrace

...

2. Zneužívání dominance

Zakázáno nikoliv dominantní postavení, ale jeho *zneužívání*

- koncept „*zvláštní odpovědnosti*“ dominanta – nesmí jednat způsobem, který je přípustný u nedominanta
- ordoliberalní přístup – dominant má jednat způsobem, jako by jím nebyl, trh je narušen již jeho přítomností

Formy zneužívání

- vylučovací (*exclusionary*): omezování soutěže (konkurence), eg.
 - predátorské ceny
 - odmítnutí obchodování (+ doktrína *essential facility*)
- vykořisťovací (*exploitative*): těžení výhod ze závislosti ostatních podniků a spotřebitelů, eg.
 - nepřiměřené ceny
 - vázání

II. Prosazování soutěžního práva

- **Veřejné prosazování (*public enforcement*)**
 - soutěžním orgánem (Komise, NCA)
 - z úřední povinnosti
 - rozsáhlé vyšetřovací pravomoci
 - tresty
 - právním základem Nařízení 1/2003
 - Spolupráce v rámci ECN (*European Competition Network*)
- **Soukromé prosazování (*private enforcement*)**
 - civilní soudy
 - v soukromém zájmu – na základě žaloby
 - Směrnice 2014/104/EU
- **Trestní prosazování**

1. Veřejné prosazování

- Neformální „prověřovací“ fáze
- Zahájení „formálního“ řízení (*dawn raid*)
- Sdělení výhrad (S. O.)
- Rozhodnutí

Rozhodnutí Komise

- Absence důvodu k zásahu
- Odložení věci – neprokázání
- Shledání porušení soutěžního práva
 - Pokuta
 - Opatření k nápravě (strukturální, behaviorální)
- Specifické formy rozhodnutí
 - Závazky – náprava situace bez deklarace protiprávnosti
 - Narovnání (u kartelů) – snížení pokuty po přiznání se
- *Znovu ne bis in idem*: další řízení po rozhodnutí Komise?

ECN a její fungování

ECN sdružuje 28 NCA a Komisi

- alokace případů – nalezení „dobře umístěného“ orgánu
- konzistentní rozhodování – „dohled“ Komise
- provádění vyšetřovacích úkonů a předávání důkazů
- spolupráce na budování společné „soutěžní kultury“

Program leniency

Východiska

- Kartelové dohody mají mimořádně negativní dopad na hospodářskou soutěž
- Při jejich odhalení hrozí jejich účastníkům značné sankce
- Dohody jsou maximálně utajovány
- Program *leniency* dává účastníkům dohody možnost vyhnout se úplně nebo částečně postihu za účast na ní

Prameny

- Komise: Oznámení EK ÚV C 298, 8.12.2006, s. 17

2. Soukromé prosazování

- **Veřejné prosazování specializované a účinné, ale omezené**
 - Kapacitou – nutná „prioritizace“
 - „Řešeními“ – jen tresty a opatření k nápravě, resp. závazky, ne soukromoprávní nároky
- Možnost obrátit se na civilní soud tyto problémy řeší
 - V některých jurisdikcích velmi časté (eg. 90 % USA),
 - V jiných prakticky neexistuje (eg. ČR)

Vztah veřejného a soukromého prosazování

Tentýž případ může být řešen před soudem i soutěžním úřadem současně

- Žaloby „follow-on“
- Žaloby „stand alone“
- Problém „přednosti“ řízení a závaznosti rozhodnutí
- Problém přenosu důkazů
 - A ochrany leniency (a narovnání)

Směrnice 2014/104/EU

o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži

- **Působnost**

- Jen náhrada škody
- Jen čl. 101 a 102 SFEU (a paralelně aplikované národní právo)

- **Obsah**

- Škoda a její plná kompenzace (včetně solidární odpovědnosti, „přenesení navýšení cen“)
- „Zpřístupnění důkazů“
- Promlčecí lhůty
- Účinky rozhodnutí soutěžních úřadů
- Smírné řešení sporu

III. Kontrola koncentrací

Principy

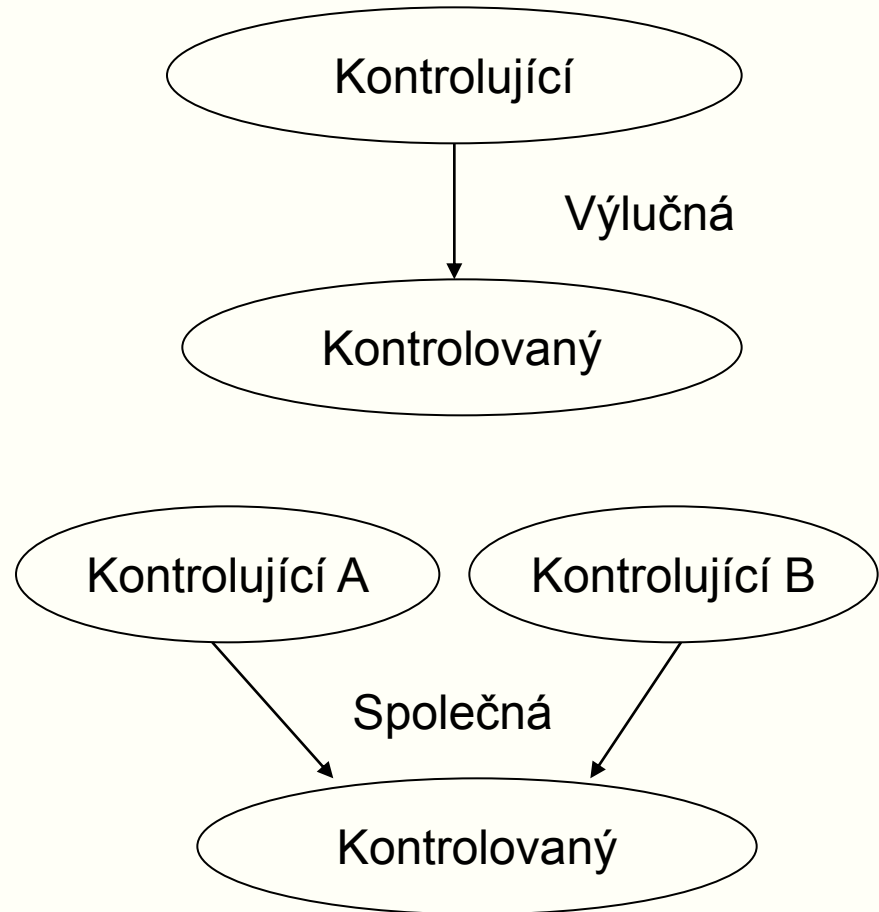
- Nařízení 139/2004
- *Ex ante* nástroj ovlivnění tržní struktury (dohody a zneužívání dominance *ex post*)
- Princip kontroly pouze významných spojení (viz notifikační kritéria)
- Obligatorní notifikační systém – soutěžitelé musejí podat návrh na povolení spojení
- Posouzení vlivu spojení na hospodářskou soutěž (nikoli např. soulad transakce s obchodním právem)
- Zákaz implementace spojení před jeho povolením

1. Pojem koncentrace

- Materiální pojetí pojmu spojení soutěžitelů – dlouhodobá změna v kontrole
(jeden či více soutěžitelů, který na trhu dosud působil samostatně, ztrácí nezávislost)
- Kontrola: možnost vykonávat na základě právních nebo faktických skutečností rozhodující vliv na jiného soutěžitele díky
 - vlastnickému právu či právu užívání k podniku nebo jeho části
 - jiné skutečnosti, poskytující rozhodující vliv na složení, hlasování a rozhodování orgánů jiného soutěžitele

Kontrola

- Typy kontroly
 - výlučná (kontrolu vykonává jeden soutěžitel)
 - společná (kontrolu vykonávají společně dva či více soutěžitelů)
- Změna charakteru kontroly je rovněž spojením soutěžitelů

2. *Notifikační kritéria*

- Kontrole podléhají pouze spojení soutěžitelů, jejichž roční obraty překročí určité hranice
- Tzv. *one stop shop* – spojení posuzované podle práva EU nepodléhá přezkumu NCA
- Tzv. *referrals* – spojení notifikační Komisi může být posuzováno NCA (a obráceně)

ad Notifikační kritéria

Nařízení Rady 139/2004

- Čl. 1 (2) Nařízení
 - společný celosvětový obrat 5 mld. EUR a
 - nejméně dva dotčené podniky obrat na trhu EU 250 mil. EUR a
- Čl. 1 (3)
 - společný celosvětový obrat 2,5 mld. EUR a
 - v každém z nejméně tří čl. států je spol. obrat vyšší než 100 mil. EUR a obrat nejméně dvou podniků je vyšší než 25 mil. EUR a
 - obrat nejméně dvou podniků na trhu Společenství je vyšší než 100 mil. EUR a

ad Notifikační kritéria

Nařízení Rady 139/2004

- tzv. dvoutřetinové pravidlo – nástroj selekce spojení, jež přes splnění notifikačních kritérií mají vnitrostátní charakter, resp. nemají zásadní vliv na obchod mezi členskými státy
- spojení nepodléhá přezkumu Komise, pokud podniky dosahují více než dvou třetin obrátu v témže státě
- pokud nejsou notifikační kritéria naplněna, může spojení podléhat povolení v jednom nebo více členských státech EU

3. Průběh řízení

- Zahajováno na návrh – notifikace (podrobný formulář)
- Fáze I. – základní posouzení případu (cca 1 měsíc)
- Fáze II. – podrobné posouzení, pokud spojení vzbuzuje obavy z podstatného narušení soutěže (cca 4 měsíce)
- Posuzuje se: zda spojení významně omezí účinnou hospodářskou soutěž, zejména vznikem nebo posílením dominantního postavené
- Výsledkem
 - Povolení
 - Povolení se závazky
 - Zákaz

4. Typy spojení

- Horizontální spojení
 - spojení mezi aktuálními nebo potenciálními konkurenty
 - teoreticky nejnebezpečnější, vedou k zániku konkurenta na trhu
- Vertikální spojení
 - spojení mezi soutěžiteli působícími na různých úrovních výrobně dodavatelského řetězce (výrobce – distributor)
 - nebezpečí uzavření *down-stream* či *up-stream* trhu
 - zvyšování nákladů konkurentům zamezením přístupu k surovinám či zákazníkům
 - nebezpečí získání přístupu k citlivým informacím o svých konkurentech
 - výhody ze spojení (zvyšování efektivity, snižování nákladů)
- Konglomerátní spojení
 - spojení soutěžitelů působících na odlišných relevantních trzích
 - nebezpečí pouze v případě souvisejících trhů (komplementární výrobky)

Děkuji Vám za pozornost ...

Michal PETR

michal.petr@upol.cz